

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

V. Comitibus Spiræ & Ratisbonæ Melancthone domi per Elect. detento.
mutatio relig. in Palatinatu. captivitas Ducis Brunsvic. colloquium per
Lutheran. Ratisbonæ abruptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

teros ad docendas & gubernandas Ecclesias ANNO
 passim constitueret, sciat hic ordinatus, voce 1544.
 Apostolicâ sibi præcipi in hac functione, vt “
 sacerdotes ad docendas & regendas Ecclesias “
 ordinet, & eorum doctrinam & mores in- “
 spiciat, &c. “

Georgius ad hunc modum ordinatus Lu- Anhaltin^o
 theranilmum sub nomine reformationis, vt reformati-
 solent isti, in diœcesin inuexit: Quam ad rem onem in-
 consilio Melanchthonis vsus est; à quo no- ducit.
 uus hic Episcopus in administratione rei Ec- Chytr. in
 clesiasticæ totus pendeat. Ordinauit inter Sax. p. 466.
 cætera, vt per singulos annos bini pastorum
 conuentus haberentur aut synodi; in quibus
 ipse præsedet vt Episcopus, & latinas oratio-
 nes habuit, compositas, & subministratas à
 Melanchthone, qui Principem istum, ceu pæ-
 dagogus moderabatur: Nec orationes tan- In ep. ad
 tum synodicas, sed & conciones ad populum Cam p. 276
 habendas illi suppeditauit. Sleid. lib. 15.

Fuit anno superiore proximo Conuentus V.
 Imperij Spiræ, Cæsaris Ferdinandi Bohemiæ Comitia
 Regis, Electorum omnium, & Principum fe- Spiræ.
 rè omnium præsentia frequentissimus. Et
 quidem in Februario factum est actionis ini-
 tium, quæ tandem ad decimum Iunij finem
 habuit. Decretum inter cætera, vt Decem- Decretum
 bri mense denuò cōuentus haberetur, in quo de religio-
 Cæsar tentandam dogmatum cōciliationem ne.
 inter Catholicos & Protestantes censuit. E-
 lector Saxo domū reuersus, è Comitij Me-
 lanchthonē per litteras admonuit, vt se com-
 para-

ANNO pararet ad iter. Agendum in Comitijis pro-
1544. ximis de religione pacificandâ; quam ad rem
Melanch- operâ ipsius vti decreuerit: Paratus igitur ef-
thon adCo- fet, instructusq; rebus ad illam actionem ne-
mitia vo- cessarijs, vt vocatus itineri se confestim ac-
carus. cingeret. Id factum anno Christi 1544. In-
Prorogan- terea Comitiorum tempus propter Cæsaris
tur Comi- inualetudinem in annum vsque sequentem
tia. prorogatū est. Et principio quidem VVorma-
Idem lib. 16 tiæ dictus dies, vbi propter terrorem in-
 gruentis belli Turcici religionis pacificandæ
 negotium suspensum fuit, & ad Comitiam re-
Ratisbonâ iectum, quæ Ratisbonam Cæsar indixit. Ne
indicuntur verò res non agi seriò videretur, VVorma-
 tiæ collocutores designauit quatuor ex vtra-
Collocu- que parte, duosq; Præsides, quos ad Calend.
tores à Cæ- Decemb. Ratisbonam cōuenire iussit, & inti-
sare defi- tium facere colloquendi, priusquâ actio Co-
gnati. mitiorum inchoaretur; ad quam Cæsar, Prin-
 cipes & Ordines anno sequente 1546. mensē
 Ianuario præsentes esse iussit. Inter collo-
Melanch- cutores Lutheranos & Melanchthonem aiunt
thon domi- fuisse designatum, quem Elector ipse pridem
detinetur. huic negotio destinarat, vt diximus. Verum
 vbi tempus aduenit, vt se daret itineri; mu-
Anno 1545. tatum fuit consilium, & Melanchthon domi-
 manere iussus. Causa fuisse videtur, tū quod
 per Lutheranos non satis constanter & irre-
Causæ de- nuè rem agere diceretur contra Papistas; tum
tentionis. verò quod affectum suum in Sacramentarios
 nimium prodiderat. Eâ re grauiter offendit
 Electorem Principem, qui, Melanchthone
 repu-

repudiato, Georgium Maiorem è VVitten- ANNO
 bergensibus Theologis solùm misit ; eum 1545.
 ipsum, à quo postmodum inter Lutheranos
 Maioristarum hæresis originem duxit & no-
 men. Mansit itaque domi Melanchthon, &
 lubens quidē, vti præ se tulit, cum ab id ge-
 nus actionibus & conciliationibus alienum
 se diceret.

Interim Fridericus Palatinus Elector, qui Palatinus
 Ludouico fratri anno 1544. in Martio vitâ mutat reli-
 functo successerat, Princeps ætate iam pro- gionem.
 uecta, mutandæ religionis consilium cœpit, *Cam. in vit.*
 deq; instituto suo litteras dedit ad Melanch- *Mel. p. 228.*
 thonem, cuius nō absentis modo consilium,
 sed & operam studiumq; præsentis in eo ne-
 gotio desiderabat. Sed nec illud impetrari Melanch-
 potuit ab Electore Saxone, vt Melanchtho- honē euo-
 nē ad Palatinum ire pateretur; nedum vt alio car, sed fru-
 sedem transferret; quod ob multas causas in stra.
 votis habere videbatur. Tulit hoc Melanch-
 thon eam ob causam molestius, quod ope-
 ram suam in mutandis ritibus, quam passim
 alijs præstiterat, Principi suo & patriæ negare
 cogeretur. Quanquam quod præsens in hoc
 genere nō potuit, per litteras exequi conatus
 est. Scripsit enim quandam doctrinæ formã, Melanch-
 ad quam Palatinus suos ordinatione publica thon for-
 reuocaret: Quin & alios misit, quorum opera mulam do-
 & ministerio in rebus ad religionē pertinen- ctrinæ Pa-
 tibus vteretur. Elector Saxo nō fidebat Me- latino trās-
 láchthoni: Quæ causa fuit, vt eū VVittéberge mittit.
 retineret; vbi multos habebat obseruatores, A Saxone
 ocula- detinetur.

ANNO
1545.

*In ep. ad
Cam. p. 382*

Ibid. p. 530.

Protestan-
tium bellū
in Brunsvi-
censium.

Eum ca-
piunt.

oculatos admodum & parum benignos, per quos poterat in officio contineri. Atque hinc querela illa Melanchthonis, quam subinde repetijt; quod velut alligatus ad Caucasum immensis laboribus conficiatur. Scripsit sanè de cōditione suâ ante triennium, anno videlicet 1542. in hunc modum: Conficior, mi Ioachime, laboribus, & seruiō penè, vt in antro Cyclopi; dicendum est enim apud te, quod sentio; ac sæpè de fugâ cogito. Querelam istam repetit hoc anno 1545. cum ad Palatinum ire prohiberetur: Me, inquit, fatalis aliqua ἀνάγκη, quam toties reprehendo, tantquam Promethea ad Caucasum alligauit: Et tamen hunc soluit Iupiter. Hæc Melanchthon: Quanquam paulò post ad laxandum animum à Luthero solutus fuit, qui partim sponte suâ, partim amicorum rogatu profectus est in patriam, Comites Mansfeldenses inuisurus. Adiunxit verò sibi comitem istius itineris Melanchthonem: Quanquam alieno tempore venit, cum Comites iam essent in armis, & ad castra fœderatorum properarent; qui cōtracto exercitu Henricum Brunsvici Ducem, armatâ manu sua repetentem, oppresserunt. Factum hoc est Octobri mense, Phippo Landgrauio, & Mauritio Saxone bellum nomine fœderatorum administrantibus; qui ducē Henricum, cum is resistendo non esset, militibus magnâ partē dilapsis, vnâ cum filio ad 21. Octobr. prope Northemium in potestatem redegerunt. Landgravius captum

ptum deditioe Principem Zigenhaimum ANNO
 duxit; vbi fuit in vinculis ad bellum vsque 1545.
 Smalcaldicum, quod biennio post exarsit. In Capiuntur
 quo Brunsvicensis è carcere liberatus, pe- & ipsi.
 dem extraxit è compedibus Protestantium, *Sur. in com.*
 quas deinde mirabili rerum vicissitudine *Sleid. Po-*
 Saxo atque Landgravius, hostes ipsius acer- *mar. ad huc*
 rimi, per Cæsarem subacti rursus induerunt. *ann.*

Cùm Georgius Maior & Laurentius Zo- Anno 1546
 chius Ratisbonam proficiscerentur ad collo- Theologo-
 quium, Melanchthon eos officij causâ Li- rum Luthe-
 ipsiã vsq; comitatus est: Ita cõtumeliã sibi fa- ranorũ ad-
 ctam ciuilitèr dissimulauit. Maior verò cum uentus Ra-
 socio ad 21. Ianuar. anni 1546. Ratisbonã ve- tisonam.

nit; vbi 27. eiusdem mēsis die factum est col- Vtriusque
 locutionis initium. Disceptatum aliquandiu partis con-
 de forma colloquij, de Notarijs, alijsque de gressus.

rebus id genus: de quibus cum aliud Luthe- Abrumpi-
 rani, quam Cæsar & ipsius nomine præfides tur disces-
 constitutum vellent, tempus ad quintũ vsq; su Luthe-
 Februarij diem altercando transactum fuit. ranorum.
 Tandem abruptum est colloquium Luthe- *In ep. ad*
 ranorum discessu: quorũ primi Saxones, Ma- *Cam. p. 549.*

ior & Zochius, per Principem auocati; dein- *“*
 de Bucerus, demũ & cæteri discesserunt. Me- *“*
 lanchthon, vbi postmodum legit ea, quæ Ra- *“*
 tisonæ per Lutheranos disputata sunt, quæ- *“*
 dam improbavit. Fidem, inquit, & studium *“*
 nostrorum probo; sed quædam aut aliter ex- *“*
 plicare conatus essem, aut præterissem: quã *“*
 de re cum erimus vnã, loquemur. Hæc ad *“*
 Camerarium quinto nonas Martij. *“*

P

CA-